

II. Vývoj státního dluhu

Státní dluh se v 1. – 3. čtvrtletí 2016 snížil z 1 673,0 mld. Kč na 1 660,1 mld. Kč, tj. o 12,9 mld. Kč, resp. 0,8 %, přičemž vnitřní státní dluh poklesl o 12,3 mld. Kč a korunová hodnota vnějšího státního dluhu se snížila o 0,6 mld. Kč.

Tabulka č. 7: Vývoj státního dluhu v 1.–3. čtvrtletí 2016 (v mil. Kč)

	Stav	Výpůjční operace	Splátky	Kurzové rozdíly a ostatní vlivy	Změna	Stav
	1.1.2016	(a)	(b)	(c)	(a-b+c)	30.9.2016
STÁTNÍ DLUH CELKEM	1 672 977	190 280	203 413	257	-12 876	1 660 101
Vnitřní dluh	1 389 406	190 280	201 915	-648	-12 283	1 377 123
Státní pokladniční poukázky	84 432	29 425	96 152		-66 727	17 705
Spořicí státní dluhopisy	66 922	436	7 484		-7 048	59 875
Středně- a dlouhodobé dluhopisy vydané na domácím trhu	1 235 197	130 197	67 318		62 879	1 298 076
Krátkodobé zápůjčky a vystavené směnky	2 855	30 222	30 961	-648	-1 387	1 468
Vnější dluh	283 570	0	1 498	905	-593	282 978
Středně- a dlouhodobé dluhopisy vydané na zahraničních trzích	225 619			905	905	226 525
Úvěry od EIB	57 951		1 498		-1 498	56 453

Zdroj: MF

Výpůjční operace státu v 1. – 3. čtvrtletí 2016 spočívaly především v emisích státních dluhopisů. Celkové výpůjční operace realizované prostřednictvím emisí státních pokladničních poukázek (dále „SPP“) činily 29 425 mil. Kč¹², přičemž veškeré tyto operace byly realizovány na primárním trhu. Celková jmenovitá hodnota splátek pak činila 96 152 mil. Kč¹². Celková jmenovitá hodnota SPP v oběhu se tak v průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 snížila z 84 432 mil. Kč na 17 705 mil. Kč, tedy o 66 727 mil. Kč.

V 1. – 3. čtvrtletí 2016 pokračovalo Ministerstvo financí (dále „Ministerstvo“) ve vydávání střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů (dále „SDD“) na domácím trhu. Celkově emise SDD realizované na primárním trhu dosáhly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 výše 130 197 mil. Kč, z toho 75 287 mil. Kč činily emise státních dluhopisů bez výnosu prodané se záporným výnosem do splatnosti, 47 990 mil. Kč činily emise fixně úročených státních dluhopisů a 6 920 mil. Kč pak variabilně úročených státních dluhopisů.

Tabulka č. 8: Přehled SDD vydaných na primárním trhu

Číslo emise a tranše	Datum tranše (emise)	Datum splatnosti	Jmenovitá hodnota tranše	Částka získaná primární aukcí ¹	Kupón	Výnos do splatnosti	Průměrný spread proti PRIBORU
			(mil. Kč)	(mil. Kč)	(%)	(% pa)	bps
98, 1. tranše	15.1.2016	17.7.2019	3 433,27	3 437,75	0,00	-0,037	-
95, 4. tranše	15.1.2016	26.6.2026	4 430,03	4 566,54	1,00	0,693	-
91, 6. tranše	15.1.2016	9.12.2020	2 840,02	2 852,09	VAR	-	-38,627
99, 1. tranše	22.1.2016	22.1.2018	15 150,00	15 193,95	0,00	-0,145	-
97, 4. tranše	22.1.2016	25.10.2023	4 109,25	4 137,69	0,45	0,359	-
78, 14. tranše	22.1.2016	25.8.2028	2 689,00	3 209,21	2,50	0,871	-
96, 6. tranše	29.1.2016	9.11.2017	10 329,46	10 340,60	0,00	-0,061	-
90, 8. tranše	29.1.2016	19.11.2027	4 080,00	4 195,76	VAR	-	-33,737
89, 7. tranše	29.1.2016	17.9.2025	4 000,00	4 670,83	2,40	0,603	-
99, 2. tranše	12.2.2016	22.1.2018	9 237,21	9 265,19	0,00	-0,156	-
94, 4. tranše	12.2.2016	15.5.2030	4 619,06	4 634,13	0,95	0,925	-
99, 3. tranše	15.4.2016	22.1.2018	6 100,00	6 108,56	0,00	-0,079	-
97, 5. tranše	15.4.2016	25.10.2023	1 061,65	1 077,67	0,45	0,247	-
78, 15. tranše	15.4.2016	25.8.2028	3 323,10	4 045,44	2,50	0,663	-
99, 4. tranše	29.4.2016	22.1.2018	6 611,84	6 617,38	0,00	-0,048	-
97, 6. tranše	29.4.2016	25.10.2023	536,01	544,04	0,45	0,248	-
89, 8. tranše	29.4.2016	17.9.2025	3 435,42	4 047,99	2,40	0,455	-
99, 5. tranše	20.5.2016	22.1.2018	3 700,00	3 702,40	0,00	-0,039	-
98, 2. tranše	20.5.2016	17.7.2019	900,00	900,46	0,00	-0,016	-
78, 16. tranše	20.5.2016	25.8.2028	1 001,00	1 215,89	2,50	0,671	-
98, 3. tranše	1.7.2016	17.7.2019	6 542,40	6 552,22	0,00	-0,049	-
95, 5. tranše	1.7.2016	26.6.2026	4 181,32	4 413,27	1,00	0,431	-
94, 5. tranše	1.7.2016	15.5.2030	3 313,58	3 396,54	0,95	0,759	-
98, 4. tranše	26.8.2016	17.7.2019	6 813,44	6 857,73	0,00	-0,224	-
97, 7. tranše	26.8.2016	25.10.2023	2 017,93	2 079,26	0,45	0,025	-
95, 6. tranše	26.8.2016	26.6.2026	6 520,29	6 989,20	1,00	0,258	-
98, 5. tranše	23.9.2016	17.7.2019	6 469,67	6 537,74	0,00	-0,371	-
94, 6. tranše	23.9.2016	15.5.2030	2 751,95	2 897,52	0,95	0,547	-
Celkem			130 196,90	134 487,04			

¹ Bez alikvotních úrokových výnosů.

Zdroj: MF

V průběhu 1. – 3. čtvrtletí roku 2016 byly na sekundárním trhu realizovány výměnné operace, u kterých dochází v rámci jedné transakce k současnému prodeji určité emise SDD z majetkového účtu Ministerstva a zpětnému odkupu jiné emise těchto dluhopisů.

¹² Včetně SPP vydaných a splacených v 1. – 3. čtvrtletí 2016.

Celkem bylo provedeno 97 výměnných operací, v rámci kterých byly z majetkového účtu Ministerstva vyměněny SDD v celkové jmenovité hodnotě 15 787 mil. Kč za SDD v celkové jmenovité hodnotě 21 142 mil. Kč. Zatímco souhrn prostředků získaných prostřednictvím prodejů SDD byl o 951 mil. Kč vyšší než celková jmenovitá hodnota těchto prodejů, souhrn prostředků uhrazených prostřednictvím zpětných odkupů SDD byl o 105 mil. Kč vyšší než celková jmenovitá hodnota těchto odkupů, tj. rozpočtové výdaje kapitoly byly z titulu výměnných operací sníženy o 846 mil. Kč.

Celková jmenovitá hodnota SDD v oběhu se zvýšila z 1 235 197 mil. Kč na počátku roku 2016 o 62 879 mil. Kč na 1 298 076 mil. Kč na konci 3. čtvrtletí 2016. Ke zvýšení této hodnoty přispěly emise SDD na primárním trhu ve výši 130 197 mil. Kč, ke snížení pak splátky emisí SDD realizované v den jejich splatnosti ve výši 61 963 mil. Kč, konkrétně splátka 34. emise 15letých státních dluhopisů z roku 2001 ve výši 34 573 mil. Kč a splátka 77. emise 3letých státních dluhopisů z roku 2013 ve výši 27 390 mil. Kč, a výměnné operace SDD na sekundárním trhu s celkovým čistým dopadem na pokles státního dluhu ve výši 5 355 mil. Kč.

Na počátku roku 2016 činila jmenovitá hodnota spořicíh státních dluhopisů (dále „SSD“) v oběhu 66 922 mil. Kč. V průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 došlo k reinvesticím výnosů 7 emisí SSD v celkové výši 436 mil. Kč. V průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 došlo rovněž ke splátce prémiového SSD z jarní série emisí 2013 ve výši 7 384 mil. Kč a předčasnému splacení emisí SSD v celkové výši 100 mil. Kč. Jmenovitá hodnota SSD v oběhu se tak v průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 snížila o 7 048 mil. Kč a na jeho konci tak činila 59 875 mil. Kč.

Na počátku roku 2016 byly v oběhu SDD vydané na zahraničních trzích v celkové výši 225 619 mil. Kč. V průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 došlo ke zvýšení korunové hodnoty těchto dluhopisů o 905 mil. Kč. Na konci 3. čtvrtletí 2016 tak SDD vydané na zahraničních trzích dosáhly hodnoty 226 525 mil. Kč.

Celková jmenovitá hodnota státních dluhopisů v oběhu se snížila v 1. – 3. čtvrtletí 2016 o 9 990 mil. Kč z 1 612 170 mil. Kč na 1 602 180 mil. Kč.

V průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 nedošlo k přijetí žádné tranše úvěrů od Evropské investiční banky (dále „EIB“).

V průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 se uskutečnily splátky úvěrů od EIB v celkové výši 1 498 mil. Kč, v tom 300 mil. Kč představovala úplná řádná splátka 1. tranše rámcového úvěru vodního hospodářství, 300 mil. Kč představovala úplná řádná splátka 2. tranše rámcového úvěru vodního hospodářství, 353 mil. Kč činily dílčí splátky úvěru na výstavbu dálnic B, 183 mil. Kč představovaly dílčí splátky úvěru na dálniční obchvat Plzně, 154 mil. Kč dílčí splátky úvěru pro Masarykovu univerzitu, 119 mil. Kč dílčí splátky úvěru na prevenci povodní, 67 mil. Kč dílčí splátky úvěru na odstraňování povodňových škod z roku 2002 a 22 mil. Kč dílčí splátky úvěru na výstavbu Pražského okruhu část A.

Celkem se tak hodnota přijatých úvěrů od EIB v průběhu 1. – 3. čtvrtletí roku 2016 snížila z 57 951 mil. Kč na 56 453 mil. Kč.

Na počátku roku 2016 byly evidovány zápůjční facility ve formě repo operací ve výši 2 854 mil. Kč. Celkové přijaté peněžní prostředky ze zápůjčních facilit ve formě repo operací v 1. – 3. čtvrtletí 2016 činily 30 222 mil. Kč¹³ a splátky těchto zápůjčních facilit ve formě repo operací pak dosáhly 30 961 mil. Kč². Stav peněžních prostředků přijatých v rámci zápůjčních facilit poskytnutých z investičního jaderného portfolia ve formě repo operací se snížil o 660 mil. Kč. Ke konci 3. čtvrtletí 2016 činil stav přijatých peněžních prostředků v rámci zápůjčních facilit 1 455 mil. Kč. Jednalo se o zápůjčky formou repo operací s kolaterálem SDD.

K datu 20. února 2015 v souvislosti s nabytím účinnosti změny zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla),

¹³ Včetně revolvingu zápůjčních facilit ve formě repo operací v 1. – 3. čtvrtletí 2016.

byly do evidence státního dluhu zařazeny rovněž dluhy ze státem vystavených směnek, jejichž stav ke konci 3. čtvrtletí 2016 činil 13 mil. Kč.

1. Příjmy a výdaje kapitoly Státní dluh

Dne 20. února 2015 nabyl účinnosti zákon č. 25/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. V rámci změny rozpočtových pravidel dochází k doplnění odstavce 8 do paragrafu 34. V důsledku této změny Ministerstvo počínaje rokem 2016 realizuje vzájemný zápočet rozpočtových příjmů a výdajů kapitoly 396 – Státní dluh (dále též „kapitoly“), které vzniknou v důsledku finančních operací spojených s řízením likvidity státní pokladny nebo s řízením státního dluhu uskutečněných v průběhu určitého období, nejdéle však jednoho měsíce¹⁴.

Pro rok 2016 byla nastavena měsíční periodicita vypořádání úrokových příjmových a výdajových toků se státním rozpočtem¹⁵, tj. převodů mezi vypořádacím a rozpočtovým účtem kapitoly. Příjmy kapitoly v roce 2016 přitom byly rozpočtovány v nulové výši, což nevyklučuje realizaci mimořádných příjmů například z titulu vratek poplatků realizovaných v uplynulých letech.

1.1. Příjmy kapitoly Státní dluh

Příjmy kapitoly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 činily 211 tis. Kč a byly dány smluvní pokutou od Komerční banky plynoucí z rámcové smlouvy o poskytování služeb distributora SSD ve výši 200 tis. Kč (položka rozpočtové skladby 2212 – Sankční platby přijaté od jiných subjektů) a rovněž vratkou poplatků od České pošty z titulu množstevních slev v souvislosti se službami spojenými se SSD ve výši 11 tis. Kč (položka rozpočtové skladby 2324 – Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady). Ve srovnání s 1. – 3. čtvrtletím 2015 poklesly příjmy spojené s poplatky o 13 tis. Kč.

¹⁴ V průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 byl realizován vzájemný zápočet úrokových příjmů a výdajů kapitoly. V rámci poplatků k vzájemnému zápočtu nedochází a příjmové toky mající charakter poplatků tak vstupují do příjmů kapitoly.

¹⁵ V části věnované rozboru výdajů kapitoly jsou zvlášť popisovány výdajové a zvlášť příjmové toky, přičemž obě tyto kategorie jsou v 1. – 3. čtvrtletí 2016 součástí úrokových i celkových výdajů kapitoly. Ty skupiny úrokových výdajů, u kterých převažují příjmové toky nad výdajovými, pak dosahují záporných hodnot.

Tabulka č. 9: Příjmy kapitoly Státní dluh (v mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost	Rozpočet 2016		Skutečnost	%	Index
	1. - 3. čtvrtletí 2015	Schválený	Po změnách	1. - 3. čtvrtletí 2016	Plnění	2016/2015
1	2	3	4	5	6 = 5 : 4	7 = 5 : 2
Příjmy kapitoly celkem	6 365	-	-	0	-	0,0
Úrokové příjmy celkem	6 365	-	-	-	-	-
vnitřního dluhu	6 353	-	-	-	-	-
instrumenty peněžního trhu	92	-	-	-	-	-
spořicí státní dluhopisy	-	-	-	-	-	-
středně- a dlouhodobé dluhopisy vydané na domácím trhu	6 260	-	-	-	-	-
vnějšího dluhu	12	-	-	-	-	-
středně- a dlouhodobé dluhopisy vydané na zahraničních trzích	12	-	-	-	-	-
bankovní účty	0	-	-	-	-	-
úroky přijaté z vkladů na účtech	0	-	-	-	-	-
Ostatní příjmy	0	-	-	0	-	94,2

Zdroj: MF

1.2. Výdaje kapitoly Státní dluh

Tabulka č. 10: Výdaje kapitoly Státní dluh (v mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost	Rozpočet 2016		Skutečnost	%	Index
	1. - 3. čtvrtletí 2015	Schválený	Po změnách	1. - 3. čtvrtletí 2016	Plnění	2016/2015
1	2	3	4	5	6 = 5 : 4	7 = 5 : 2
Výdaje kapitoly celkem	47 405	52 316	47 094	38 097	80,9	80,4
1. Úrokové výdaje celkem	47 232	51 766	46 544	37 943	81,5	80,3
na vnitřní dluh	37 824	40 331	35 109	28 820	82,1	76,2
na instrumenty peněžního trhu	18	-44	-44	-127	292,2	-690,5
na spořicí státní dluhopisy	325	3 142	3 142	1 025	32,6	315,7
na středně- a dlouhodobé dluhopisy vydané na domácím trhu	37 480	37 232	32 010	27 922	87,2	74,5
na vnější dluh	9 409	11 430	11 430	9 123	79,8	97,0
na zahraniční emise dluhopisů vydané na zahraničních trzích	9 095	10 450	10 450	8 841	84,6	97,2
na úvěry od EIB	314	979	979	282	28,9	90,0
úroky ze vkladů na účtech	-	5	5	0	-4,4	-
2. Poplatky	173	550	550	154	28,0	89,3

Zdroj: MF

Tyto výsledky kapitoly znamenají, že v porovnání s 1. – 3. čtvrtletím 2015 meziročně v 1. – 3. čtvrtletí 2016 celkové výdaje kapitoly poklesly o 19,6 %, tj. o 9 308 mil. Kč. Úrokové výdaje kapitoly se pak meziročně snížily o 19,7 %, tj. o 9 289 mil. Kč.¹⁶ Vzhledem k tomu, že celkové i úrokové příjmy v 1. – 3. čtvrtletí 2015 dosáhly 6 365 mil. Kč, poklesly celkové výdaje kapitoly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 oproti celkovým čistým výdajům v 1. – 3. čtvrtletí 2015

¹⁶ Úrokové výdaje v 1. -3. čtvrtletí 2016, resp. jejich složky jsou v tabulce porovnávány k hrubým úrokovým výdajům v 1. – 3. čtvrtletí 2015. V komentářích je pak v případech, kdy v 1. – 3. čtvrtletí 2015 byly zaznamenány příjmy, provedeno i meziroční srovnání na bázi čistých výdajů.

o 2 942 mil. Kč. Úrokové výdaje kapitoly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 se pak oproti úrokovým čistým výdajům v 1. – 3. čtvrtletí 2015 snížily o 2 924 mil. Kč.

V úrokových výdajích převažují úrokové výdaje na vnitřní dluh, které v 1. – 3. čtvrtletí 2016 činily 28 820 mil. Kč oproti 37 824 mil. Kč v 1. – 3. čtvrtletí 2015. Tyto výdaje jsou složeny z úrokových výdajů na peněžní instrumenty, z úrokových výdajů na SDD vydané na domácím trhu a z úrokových výdajů na SSD.

Úrokové výdaje na SDD vydané na domácím trhu dosáhly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 výše 27 922 mil. Kč oproti 37 480 mil. Kč ve stejném období roku 2015, poklesly tedy o 9 558 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že příjmy z SDD vydaných na domácím trhu činily v 1. – 3. čtvrtletí 2015 celkem 6 260 mil. Kč, poklesly výdaje na SDD vydané na domácím trhu v 1. – 3. čtvrtletí 2016 oproti čistým výdajům na tyto SDD v 1. – 3. čtvrtletí 2015 o 3 298 mil. Kč. Určující složkou úrokových výdajů na SDD vydané na domácím trhu byly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 výdajové toky spojené s výplatami kupónů těchto SDD, které činily 33 348 mil. Kč¹⁷. Úrokové výdaje na SDD vydané na domácím trhu byly naopak snižovány příjmovými toky, a to zejména příjmy spojenými s emisemi těchto SDD na primárním trhu, kdy prémie činily 4 290 mil. Kč a alikvotní úrokové výnosy 288 mil. Kč, dále pak příjmy z výměnných operací ve výši 846 mil. Kč a rovněž vratkami kupónů SDD vydaných na domácím trhu, které byly vyplaceny v minulých letech, ve výši 2 mil. Kč. Pokles čistých výdajů byl zejména důsledkem snížení výdajů na kupóny SDD vydané na domácím trhu a absence výdajů na diskonty těchto SDD, přičemž příjmy z titulu alikvotních úrokových výnosů a premií SDD naopak poklesly.

Úrokové výdaje na instrumenty peněžního trhu v 1. – 3. čtvrtletí 2016, které byly určeny výhradně příjmovými toky, činily -127 mil. Kč oproti 18 mil. Kč v 1. – 3. čtvrtletí 2015. Příjmy z titulu instrumentů peněžního trhu v 1. – 3. čtvrtletí 2015 činily 92 mil. Kč, tj. čisté výdaje v tomto období dosáhly -74 mil. Kč. Meziroční pokles čistých výdajů v 1. – 3. čtvrtletí 2016 o 53 mil. Kč je přitom dán zejména dalším snížením krátkodobých sazeb na peněžním trhu oproti 1. – 3. čtvrtletí 2015.

Příjmové toky z titulu instrumentů peněžního trhu byly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 dány zejména prostředky přijatými z titulu devizových swapů ve výši 44 mil. Kč, dále pak premii spojenými s emisemi státních pokladničních poukázek ve výši 19 mil. Kč, příjmovými toky z aktivních operací řízení likvidity na korunovém účtu řízení likvidity státní pokladny (repo operací s kolaterálem poukázek ČNB a depozitních operací) ve výši 43 mil. Kč, dále příjmovými toky z řízení eurové likvidity státní pokladny, které dosáhly 12 mil. Kč, a konečně prostředky přijatými z titulu zápujčnicích facilit státních dluhopisů ve formě repo operací ve výši 6 mil. Kč a ze zápujčnicích facilit státních dluhopisů ve formě kolateralizovaných zápujček ve výši 3 mil. Kč.

Úrokové výdaje na SSD dosáhly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 výše 1 025 mil. Kč, přičemž byly o 700 mil. Kč vyšší než v 1. – 3. čtvrtletí 2015, což je dáno především růstem výdajů v souvislosti se SSD s postupně rostoucí výnosovou mírou. Úrokové výdaje na SSD jsou dány výplatami výnosu SSD ve výši 562 mil. Kč, výdaji na reinvestice úrokových výnosů SSD ve výši 462 mil. Kč a konečně výplatami poměrného výnosu při splacení SSD před stanovenou dobou splatnosti ve výši 1 mil. Kč.

Úrokové výdaje na vnější (zahraniční) dluh, které v 1. – 3. čtvrtletí 2016 činily 9 123 mil. Kč oproti 9 409 mil. Kč v 1. – 3. čtvrtletí 2015, jsou dány úrokovými výdaji na SDD vydané na zahraničních trzích a výdaji na úvěry od EIB.

Úroky na SDD vydané na zahraničních trzích činily v 1. – 3. čtvrtletí 2016 celkem 8 841 mil. Kč oproti 9 095 mil. Kč ve stejném období roku 2015, tj. poklesly o 254 mil. Kč, resp. 2,8 %. Tyto úrokové výdaje byly určeny výdaji na kupóny zahraničních emisí dluhopisů včetně vlivu zajišťovacích operací. Vzhledem k tomu, že příjmy z titulu SDD vydaných na zahraničních trzích činily v 1. – 3. čtvrtletí 2015 celkem 12 mil. Kč, poklesly výdaje na SDD vydané

¹⁷ Po zahrnutí vlivu retrocese úroků z dluhopisů prodaných EIB ve výši cca 47 mil. Kč.

na zahraničních trzích v 1. – 3. čtvrtletí 2016 oproti čistým výdajům na tyto SDD v 1. – 3. čtvrtletí 2015 o 241 mil. Kč.

Druhou složkou úrokových výdajů na vnější dluh byly výdaje z titulu úvěrů od EIB ve výši 282 mil. Kč, které se v porovnání s 1. – 3. čtvrtletím 2015 snížily o 10,0 % zejména v důsledku nižších úrokových sazeb i splátek jistin těchto úvěrů.

V průběhu 1. – 3. čtvrtletí 2016 došlo rovněž k převodu úroků z vkladů na mimorozpočtových účtech Ministerstva v komerčních bankách do rozpočtu kapitoly ve výši 229 tis. Kč. V tomto období rovněž došlo k rozpočtovým výdajům z titulu inkasa záporných úroků z vkladů na evrovém účtu Ministerstva u České národní banky (dále „ČNB“) ve výši 10 tis. Kč.¹⁸

V 1. – 3. čtvrtletí 2016 činily poplatky spojené s obsluhou státního dluhu 154 mil. Kč, což je 28,0 % schváleného rozpočtu. Ve srovnání s 1. – 3. čtvrtletím 2015 se úhrady z titulu poplatků snížily o 10,7 %.

Z hlediska rozpočtové skladby byla převážná část úrokových výdajů ve výši 36 824 035 tis. Kč zaznamenána na položce 5141 – Úroky vlastní, další část ve výši 728 670 tis. Kč na položce 5146 – Úrokové výdaje na finanční deriváty k vlastním dluhopisům a konečně poslední část ve výši 390 459 tis. Kč na položce 5147 – Úrokové výdaje na finanční deriváty kromě k vlastním dluhopisům. Z poplatků byla rozhodující část ve výši 152 005 tis. Kč zaznamenána na položce 5144 – Poplatky dluhové služby, dále 1 073 tis. Kč bylo zaznamenáno na položce 5161 – Poštovní služby a 1 038 tis. Kč na položce 5362 – Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu.

2. Řízení likvidity státní pokladny v 1. – 3. čtvrtletí 2016

V rámci řízení likvidity korunové státní pokladny byly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 provedeny krátkodobé investice s použitím kolaterálu poukázek ČNB v celkové jmenovité hodnotě 2 974 000 mil. Kč, splátky přitom dosáhly celkové jmenovité hodnoty 2 974 000 mil. Kč. Celkový příjem operací s použitím kolaterálu poukázek ČNB činil 36,20 mil. Kč a byl dosažen při průměrné úrokové sazbě 0,05 % p. a.

V rámci řízení likvidity korunové státní pokladny byly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 realizovány krátkodobé investice ve formě depozitních operací v celkové jmenovité hodnotě 2 410 497 mil. Kč, splátky těchto investic pak dosáhly celkové jmenovité hodnoty 2 410 114 mil. Kč. Celkový příjem depozitních operací činil 7,36 mil. Kč a byl dosažen při průměrné úrokové sazbě 0,04 % p. a.

V rámci řízení likvidity evrové státní pokladny byly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 provedeny krátkodobé investice s použitím kolaterálu státních dluhopisů v celkové jmenovité hodnotě 136 mil. EUR, přičemž splátky činily 486 mil. EUR. Celkový příjem těchto investic činil 3,01 mil. Kč a byl dosažen při průměrné úrokové sazbě 0,07 % p. a.

Dále byly realizovány krátkodobé investice ve formě depozitních operací v celkové jmenovité hodnotě 535 mil. EUR, splátky těchto investic dosáhly celkové jmenovité hodnoty 1 375 mil. EUR. Celkový příjem těchto investic činil 8,65 mil. Kč a byl dosažen při průměrné úrokové sazbě 0,05 % p. a.

Současně byly v 1. – 3. čtvrtletí 2016 splatné devizové swapy v celkové nominální hodnotě 800 mil. EUR. Celkový příjem z devizových swapů činil 43,95 mil. Kč.

K 30. září 2016 byly na majetkových účtech MF evidovány poukázky ČNB ve jmenovité hodnotě 4 951 mil., které představovaly hodnotu kolaterálu aktivních operací a státní

¹⁸ Toto inkaso je důsledkem tzv. principu valutování, kdy pro stanovení úroku ze zůstatku na účtu není podle výkladu ČNB rozhodující datum připsání příslušných peněžních prostředků na účet příjemce, tj. Ministerstva, ale poskytovatele příjemce, tj. ČNB. Ministerstvo v situaci záporných úrokových sazeb tak v důsledku tohoto výkladu nemá plně možnost ovlivnit výši valutovaného zůstatku na svém evrovém účtu u ČNB a tím i zamezit zápornému úročení tohoto zůstatku.

pokladniční poukázky v celkové jmenovité hodnotě 30 000 mil. Kč, které byly při svém vydání zapsány nejprve na majetkový účet Ministerstva v příslušné evidenci.

Tabulka č. 11: Porovnání čistých úrokových příjmů dosažených při řízení likvidity státní pokladny v 1. – 3. čtvrtletí 2015 s 1. – 3. čtvrtletí 2016 (v mil. Kč)

Příjmy	1. - 3. čtvrtletí 2015	1. - 3. čtvrtletí 2016	2016/2015
Příjmy z operací s P ČNB	21,05	36,20	171,92
Příjmy z operací se SPP	-	-	-
Příjmy z depozitních operací	8,27	7,36	89,02
Příjmy z REPO EUR operací	10,76	3,01	28,02
Příjmy z DEPO EUR operací	33,26	8,65	26,01
Příjmy z devizových swapů	-	43,95	-
Příjmy ze zápůjčních facilit	2,24	6,32	281,94
Příjmy ze zápůjček dluhopisů	-	2,88	-
Celkem čisté příjmy dosažené při řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	75,58	108,37	143,40
Emisní činnost se záporným výnosem ¹	93,20	262,83	282,00
Celkem příjmy státního rozpočtu z investičních operací a emisí se záporným výnosem	168,78	371,20	219,94

¹ Se zohledněním budoucích výdajů v podobě výplat kupónů do splatnosti těchto dluhopisů, pokud nebyly bez výnosu.

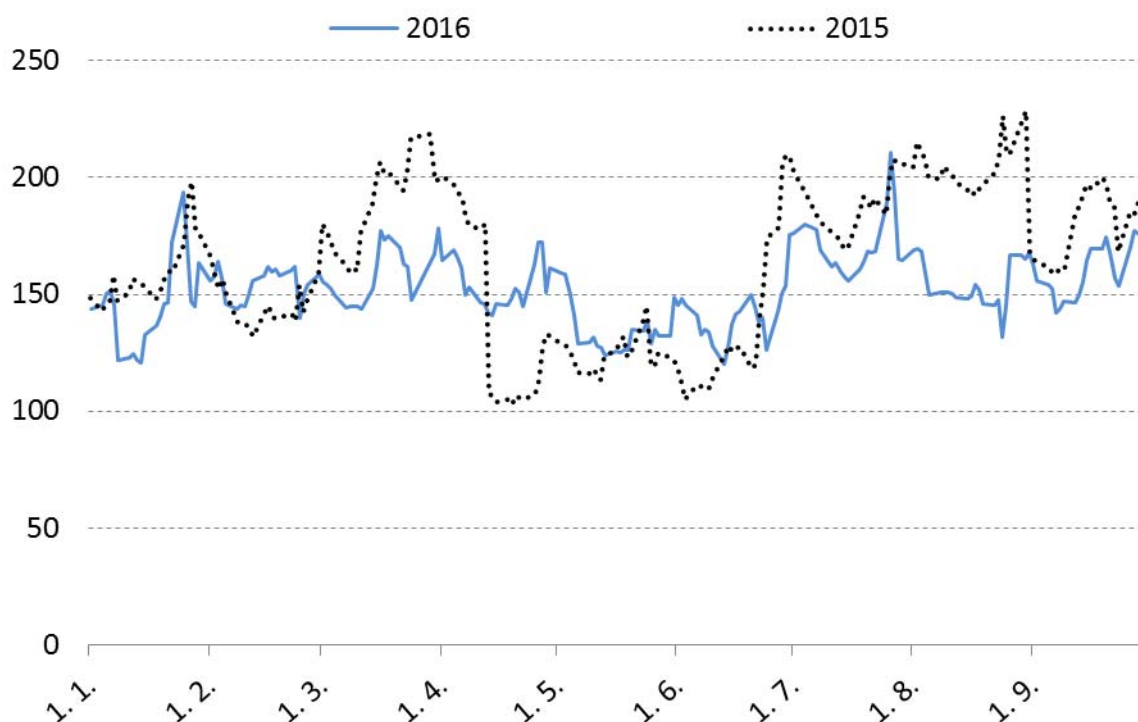
Zdroj: MF

Z tabulky je zřejmé, že zatímco v 1. – 3. čtvrtletí 2016 dosáhly celkové úrokové příjmy 108,37 mil. Kč, ve stejném období roku 2015 příjmy dosáhly 75,58 mil. Kč. Investováním peněžních prostředků státní pokladny bylo dosaženo v 1. – 3. čtvrtletí 2016 o 32,80 mil. Kč vyšších příjmů než ve stejném období roku 2015. Podstatně vyšší příjem z investování peněžních prostředků státní pokladny v 1. – 3. čtvrtletí 2016 ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku byl způsoben výnosem z devizových swapů.

Vzhledem k příjmům z emisí se záporným výnosem v letošním roce bylo dosaženo při řízení likvidity státní pokladny a řízení státního dluhu celkových příjmů státního rozpočtu ve výši 371,20 mil. Kč, což je o 202,42 mil. Kč více než v 1. – 3. čtvrtletí 2015.

V situaci extrémně nízkých a záporných úrokových sazeb a v případě České republiky také v režimu devizových intervencí ČNB, které navýšily likviditu v domácím bankovním systému, se Ministerstvo od roku 2014 zaměřilo na výraznou racionalizaci volné likvidity státní pokladny. Protože není možné ani v letošním roce očekávat významnější úrokové zhodnocení na finančním trhu, je likvidita státní pokladny intenzivněji zapojována jako krátkodobý zdroj peněžních prostředků pro krytí potřeby financování centrální vlády v souladu s nejmodernějšími principy řízení vládních financí. Tato skutečnost má za následek nižší denní stav prostředků státní pokladny v 1. – 3. čtvrtletím roku 2016 ve srovnání s 1. – 3. čtvrtletím roku 2015, a to i přes výrazný letošní přebytek státního rozpočtu.

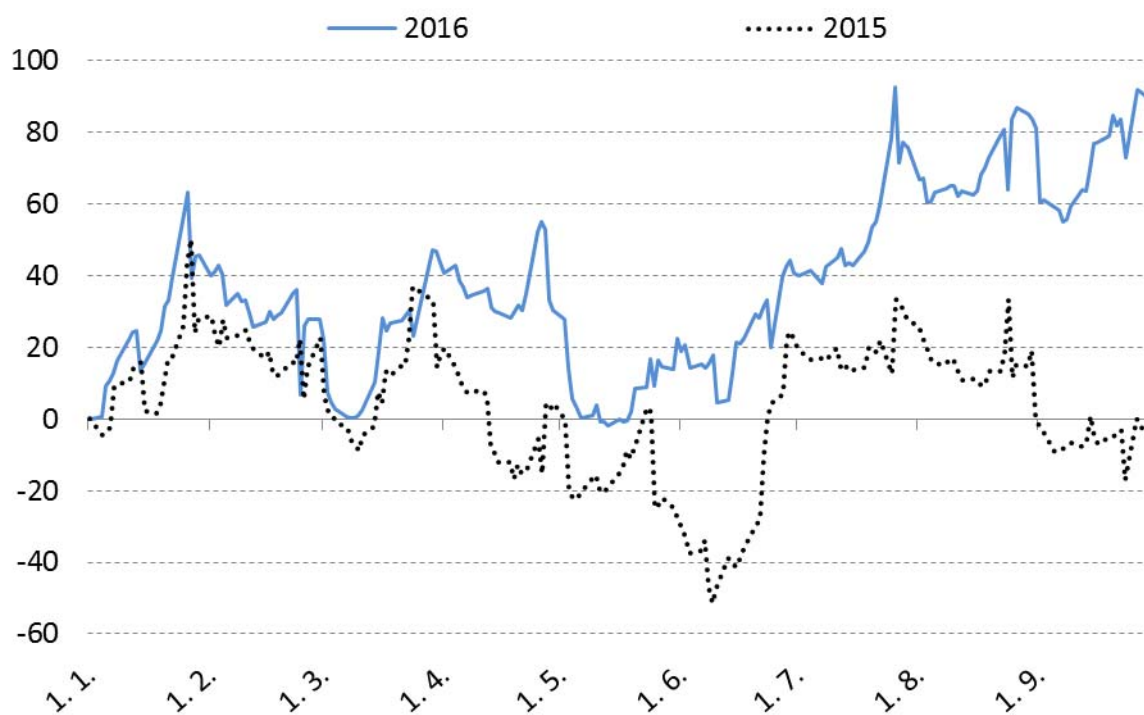
Graf č. 10: Státní pokladna za 1. – 3. čtvrtletí roku 2015 a 2016 (v mld. Kč)

Zdroj: ČNB a MF

Saldo státního rozpočtu se v 1. – 3. čtvrtletí roku 2016 ve srovnání s 1. – 3. čtvrtletí roku 2015 vyvíjelo daleko lépe. Rozdíly ve výkyvech salda státního rozpočtu v obou letech způsobuje především časový nesoulad ve dnech splatnosti DPH a splatných vratek DPH, přičemž velkou roli hraje rovněž časové rozvržení převodu prostředků z Národního fondu do státního rozpočtu, jakož i další změny v rozložení některých výdajů státního rozpočtu v čase. Hospodaření státního rozpočtu za 1. – 3. čtvrtletí roku 2016 skončilo přebytkem ve výši 82,27 mld. Kč.

Graf č. 11: Vývoj státního rozpočtu za 1. – 3. čtvrtletí roku 2015 a 2016 (v mld. Kč)

Zdroj: ČNB a MF